

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

กระบวนการงานจดทะเบียน
คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์

กองสิทธิบัตร
กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ตารางที่ ๑ แสดงปัจจัยระบุความเสี่ยงการทุจริต Known Factor และ Unknown Factor ของกระบวนการงานจดทะเบียนคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	รายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
๑	๑.๑ ขั้นตอนหลัก การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ - การเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ หรือแนะนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	-	ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานจ้างเหมา แอบอ้างว่าสามารถดำเนินการร่างคำขอ จัดเตรียมคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตร และช่วยลัดขั้นตอนในการ ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ โดยเรียกร้อง/รับข้อเสนอ/เจรจาต่อรองผลประโยชน์จากการอำนวยความสะดวกทั้งการร่างคำขอ และการให้สิทธิพิเศษในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร หรือมีการโฆษณาแนะนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอได้โดยได้รับสินบนจากการโฆษณาแนะนำ
	๑.๒ ขั้นตอนหลัก การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ - การผ่อนปรนหลักเกณฑ์ การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร และเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตร กรณีที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ การตรวจสอบสิทธิบัตรที่กำหนด	-	- ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานจ้างเหมา เรียกร้อง/รับข้อเสนอผลประโยชน์ในรูปแบบค่าธรรมเนียมพิเศษ เพื่อลัดลำดับการดำเนินงาน ผ่อนปรนมาตรการและหลักเกณฑ์การตรวจสอบรายละเอียดของคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตร หรือยินยอมให้มีการยื่นคำขอที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรืออำนวยความสะดวกการดำเนินงานในกระบวนการตรวจสอบให้แก่ผู้ขอรับสิทธิบัตร
๒	ขั้นตอนหลัก การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ (การตรวจสอบเบื้องต้น) - การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ ในรูปแบบของค่าตอบแทน การดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น การเสนอค่าตอบแทนหรือว่าจ้างเจ้าหน้าที่สำหรับร่าง คำขอ หรือแก้ไขคำขอให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบ คำขอรับสิทธิบัตร	-	ข้าราชการ หรือพนักงานราชการ เรียกร้อง/รับข้อเสนอผลประโยชน์ในรูปแบบค่าธรรมเนียมพิเศษ เพื่อลัดลำดับการตรวจสอบเบื้องต้น งดเว้นการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตรอย่างเคร่งครัด หรือเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรรายใดรายหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนและมีการแนะนำบอกต่อกันโดยเป็นการทุจริตวงกว้างขึ้น

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	รายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
	- การเสนอผลประโยชน์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ลดลำดับการตรวจสอบคำขอให้เร็วขึ้น		
๓	ขั้นตอนหลัก การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ (การตรวจสอบการประดิษฐ์) - เรียกเก็บ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งการตรวจสอบและจดทะเบียนโดยเรียกเก็บ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด - การเสนอผลประโยชน์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ลดลำดับการตรวจสอบคำขอให้เร็วขึ้น	-	ข้าราชการ หรือพนักงานราชการ เรียกกร้อง/รับข้อเสนอผลประโยชน์ในรูปแบบค่าธรรมเนียมพิเศษ ของกำนัล หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อลดลำดับการตรวจสอบการประดิษฐ์ หรือดเว้นการให้ดุลพินิจอย่างถี่ถ้วนและครอบคลุมหรือเร่งรัดการรับจดทะเบียนให้ผู้ขอรับสิทธิบัตร

การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกระบวนการตรวจสอบและจดทะเบียนสิทธิบัตรนั้น เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและการประเมินผลกระทบความเสี่ยง ซึ่งการประเมินนี้เป็นการกำหนดเกณฑ์เชิงคุณภาพ และเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา ไม่สามารถระบุข้อมูลเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินได้ชัดเจน เกณฑ์การประเมินและการจำแนกสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาสจึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงเชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๓	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นสูง
๒	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นปานกลาง
๑	ต่ำ	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบเชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๓	สูง	- ผู้ขอรับสิทธิบัตรทั้งไทยและต่างชาติไม่มีความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบสิทธิบัตรของไทย - ผู้ขอรับสิทธิบัตรและผู้ประดิษฐ์ถูกระทบสิทธิที่จะได้รับการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรตามลำดับ - สาธารณชนอาจได้รับผลกระทบจากการออกสิทธิบัตรที่ไม่มีคุณภาพ - ภาพลักษณ์ขององค์กรเสียหาย
๒	ปานกลาง	- กระทบต่อกระบวนการภายในกองสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง - เกิดความเสียหายหรือกระทบสิทธิของผู้ขอรับสิทธิบัตรที่นำไปสู่ความเสียหายต่อภาพลักษณ์องค์กร
๑	ต่ำ	- กระทบต่อกระบวนการภายในกองสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง

ระดับของความเสี่ยงที่แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง กับระดับความรุนแรงของผลกระทบของโอกาส/ความเสี่ยงในแต่ละกรณี โดยกำหนดเกณฑ์ของระดับความเสี่ยงไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๙
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๖
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๓-๔
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑-๒

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องกำหนดแผนภูมิความเสี่ยงที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง ผลกระทบที่เกิดขึ้น และระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดความเสี่ยงต่าง ๆ x ความรุนแรงของผลกระทบ

ตารางที่ ๒ แสดงคะแนนสำหรับจัดระดับของความเสี่ยง ซึ่งพิจารณาจากโอกาสในการเกิดความเสี่ยงต่าง ๆ และความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น

		ระดับความเสี่ยง		
ความรุนแรงของผลกระทบ	๓	๓	๖	๙
	๒	๒	๔	๖
	๑	๑	๒	๓
		๑	๒	๓

โอกาสในการเกิดความเสี่ยงต่าง ๆ

ตารางที่ ๓ แผนภูมิความเสี่ยงตามการจัดระดับความสำคัญของโอกาสในการเกิดความเสี่ยงต่าง ๆ และความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้ง ๔ ระดับ

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	สีสัญลักษณ์
สูงมาก	๙	มีมาตรการลดความเสี่ยง และประเมินซ้ำ	แดง
สูง	๖	มีมาตรการลดความเสี่ยง	ส้ม
ปานกลาง	๓-๔	ยอมรับความเสี่ยง มีมาตรการควบคุมและเฝ้าระวังความเสี่ยง	เหลือง
ต่ำ	๑-๒	ยอมรับความเสี่ยง	เขียว

หมายเหตุ ระดับของความเสี่ยง โดยจำแนกตามรายสีสัญลักษณ์

- **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- **สถานะสีเหลือง** : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้เวลาหรือความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างการทำงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
- **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- **สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังโดยคำนึงถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงของการทุจริต มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

- ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒ : มีความจำเป็นในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน โดยออกมาตรการเฝ้าระวังรองรับ และวางแผนควบคุมการดำเนินงานตามมาตรการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง
- ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ : มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต มีมาตรการรองรับสามารถควบคุมการดำเนินงานมาตรการได้

ตารางที่ ๔ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงต่อการทุจริต

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก Must	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง Should
๑	๑.๑ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การให้คำปรึกษามีโอกาสเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์หรือนำเสนอตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	๒	
	๑.๒ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การผ่อนปรนหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตร กรณีที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบสิทธิบัตรที่กำหนดไว้		๑
๒	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์เบื้องต้น โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น การเสนอค่าตอบแทนหรือว่าจ้างเจ้าหน้าที่สำหรับร่างคำขอหรือแก้ไขคำขอให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร	๓	
๓	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบการประดิษฐ์คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการตรวจสอบและจดทะเบียน โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด	๓	

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓ : กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน การเพิ่ม-ลดของรายได้-รายจ่าย หรือกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย หรือกระทบการดำเนินงานขององค์กรในภาพรวม ผลกระทบที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายต่อองค์กรโดยรวมบางส่วน และเกิดความเสียหายต่อกระบวนการภายในรุนแรง
- ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒ : กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นกระทบต่อกระบวนการภายใน หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้

ตารางที่ ๕ ระดับความรุนแรงของผลกระทบเชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตาม
Balanced Scorecard

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	๑	๒	๓
๑	๑.๑ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ หรือแนะนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด			✓
	๑.๒ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การผ่อนปรนหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบ คำขอรับสิทธิบัตร กรณีที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบสิทธิบัตรที่กำหนดไว้	✓		
๒	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์เบื้องต้น โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น การเสนอค่าตอบแทนหรือว่าจ้างเจ้าหน้าที่สำหรับร่างคำขอหรือแก้ไขคำขอให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร		✓	
๓	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบการประดิษฐ์คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการตรวจสอบและจดทะเบียนโดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด			✓

ตารางที่ ๖ Scoring ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง
(Risk level matrix)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	๑.๑ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ หรือแนะนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด		๒			๓		๖
	๑.๒ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การผ่อนปรนหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตร กรณีที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบสิทธิบัตรที่กำหนดไว้		๑			๑		๑
๒	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรฯ เบื้องต้น โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น การเสนอค่าตอบแทนหรือว่าจ้างเจ้าหน้าที่สำหรับร่างคำขอหรือแก้ไขคำขอให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร		๓			๒		๖

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๓	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบการประดิษฐ์คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งการตรวจสอบและจดทะเบียน โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด	๓			๓			๙

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	สถานะความเสี่ยง			
		เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	๑.๑ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ หรือนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด			/	
	๑.๒ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การผ่อนปรนหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร และเอกสารประกอบคำขอรับสิทธิบัตร กรณีที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบสิทธิบัตรที่กำหนดไว้	/			
๒	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์เบื้องต้น โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น การเสนอค่าตอบแทนหรือว่าจ้างเจ้าหน้าที่สำหรับร่างคำขอหรือแก้ไขคำขอให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร			/	
๓	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบการประดิษฐ์คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งการตรวจสอบและจดทะเบียน โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด				/

การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

เพื่อประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต เมื่อเทียบกับการจัดการคุณภาพ โดยแบ่งเกณฑ์คุณภาพการจัดการออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ดี : จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม
- พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งที่ยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ
- อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๘ Risk-Control Matrix การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	ค่าความเสี่ยงรวม	คุณภาพการควบคุม ดี พอใช้ อ่อน	คุณภาพการจัดการ ความเสี่ยง	ค่าประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต		
					ต่ำ	ปานกลาง	สูง
๑	๑.๑ ขั้นตอนหลัก: การยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ หรือแนะนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	๖	พอใช้	ดี จัดการได้ทันทุกครั้ง ก่อนเสียหาย	(๑) ต่ำ ข้อที่ ๑.๒	(๒) ค่อนข้างต่ำ	(๓) ปานกลาง ข้อที่ ๒
				พอใช้ จัดการได้ส่วนใหญ่ บางส่วนไม่ได้	(๔) ค่อนข้างต่ำ	(๕) ปานกลาง	(๖) ค่อนข้างสูง ข้อที่ ๓
๒	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์เบื้องต้น โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการออกประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น การเสนอค่าตอบแทนหรือว่าจ้างเจ้าหน้าที่สำหรับร่างคำขอหรือแก้ไขคำขอให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร	๖	ดี	อ่อน ยังจัดการไม่ได้ส่วนใหญ่หรือไม่มีแนวทางหรือระบบ	(๗) ปานกลาง	(๘) ค่อนข้างสูง	(๙) สูง
๓	ขั้นตอนหลัก: การตรวจสอบการประดิษฐ์คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โอกาส: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดการตรวจสอบและจดทะเบียน โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด	๙	พอใช้				

แผนบริหารความเสี่ยง

เป็นขั้นตอนการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (สูง ปานกลาง ต่ำ) โดยกรณีที่ ไม่พบโอกาสหรือความเสี่ยงการทุจริตนั้นถูกจัดให้อยู่ในลำดับความรุนแรงระดับ สูง หรือปานกลาง ให้จัดทำแผน บริหารความเสี่ยงการทุจริตในเชิงการเฝ้าระวังความเสี่ยง หรือพิจารณาคัดเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการงาน หรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตมาทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม

ตารางที่ ๙ ตารางบริหารแผนความเสี่ยง

ที่	เรียงลำดับความเสี่ยง	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑	กระบวนการที่ ๓ : การตรวจสอบการประดิษฐ์ พฤติกรรม: การเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์เพื่อเร่งการตรวจสอบและจดทะเบียน โดยเรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนการดำเนินการหรือผลประโยชน์อื่นใด การพิจารณาและการให้ดุลพินิจของผู้ตรวจสอบในการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรนั้นมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบเพื่อนำมาสู่การรับจดทะเบียนที่ไม่ถูกต้อง	วางรากฐานในการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต เพื่อควบคุมในเชิงการป้องกันการรับสินบน และการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยการพัฒนาปรับปรุงระบบสิทธิบัตร (e-patent) ภายใต้โครงการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบ (Quality Control) ของระบบจดทะเบียนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร (e-patent) ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และพัฒนาระบบการยื่นคำขอจดทะเบียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) และกำหนดมาตรฐานและวิธีการประเมินผลการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรเชิงคุณภาพ (Quality Control) เพื่อปรับปรุงรูปแบบการออกคำสั่ง สร้างมาตรฐาน และเพิ่มความโปร่งใสให้กระบวนการตรวจสอบให้สามารถติดตาม และกำกับดูแลการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรได้มากขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมที่ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการร่างขอบเขตของงาน ประกอบด้วยนักวิชาการตรวจสอบสิทธิบัตรระดับชำนาญการพิเศษ ระดับชำนาญการ และระดับปฏิบัติการ เพื่อจัดจ้างดำเนินงานโครงการพัฒนาปรับปรุงระบบสิทธิบัตร (e-patent) ภายใต้โครงการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบ (Quality Control) ของระบบจดทะเบียนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร (e-patent) ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์
๒	กระบวนการที่ ๑.๑ : การยื่นคำขอรับสิทธิบัตร การประดิษฐ์ พฤติกรรม: การเรียกรับ/เสนอ การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ หรือแนะนำตัวแทนสิทธิบัตร/บุคคลภายนอกที่สามารถร่างคำขอเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	กิจกรรมที่ ๒ คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองสิทธิบัตรด้านการบริหารจัดการคุณภาพสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร ซึ่งมีผู้อำนวยการกองสิทธิบัตรเป็นประธานคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสิทธิบัตรและนักวิชาการตรวจสอบสิทธิบัตรร่วมเป็นคณะทำงาน ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการออกคำสั่งของผู้ตรวจสอบ (Office Action) กำหนดรายการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร (Check list) และแนวทางการออกคำสั่งการของผู้ตรวจสอบสิทธิบัตร โดยการสุ่มตรวจการออกคำสั่งของผู้ตรวจสอบ ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาที่คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาฯ กำหนดให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและคู่มือการตรวจสอบคำขอรับ

ที่	เรียงลำดับความเสี่ยง	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
		สิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร เพื่อให้การออกคำสั่งของผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรเป็นมาตรฐานเดียวกัน กิจกรรมที่ ๓ คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาฯ ร่วมกับคณะกรรมการร่างขอบเขตของงาน พิจารณากำหนดมาตรฐานของแบบฟอร์ม รายการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร (Check list) และแนวทางการออกคำสั่งการของผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรเชื่อมโยงระบบตรวจสอบคุณภาพเข้าสู่ระบบ e-Patent กิจกรรมที่ ๔ คณะกรรมการร่างขอบเขตของงานรวบรวมปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงมาตรฐานการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการออกคำสั่ง การกำหนดรายการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร (Check list) และแนวทางการออกคำสั่งการของผู้ตรวจสอบสิทธิบัตร แบบฟอร์ม รายการตรวจสอบคำขอฯ และแนวทาง การออกคำสั่งการของผู้ตรวจสอบ ตามกิจกรรมที่ ๒ และ ๓ จัดทำร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference: TOR) ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาระบบตรวจสอบสิทธิบัตรในส่วนของระบบ e-Patent ระบบ e-Filing และระบบตรวจสอบคุณภาพ (Quality Control: QC) เพิ่มเติม กิจกรรมที่ ๕ ดำเนินการในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างและกระบวนการที่เกี่ยวข้องเพื่อคัดเลือกผู้รับจ้างดำเนินการโครงการพัฒนาปรับปรุงระบบสิทธิบัตร (e-patent) ภายใต้โครงการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบ (Quality Control) ของระบบจดทะเบียนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร (e-patent) ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ กิจกรรมที่ ๖ กำกับดูแลการพัฒนาระบบ e-Filing ให้มีประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้น เช่น รองรับการใช้งานระบบแบบรวมศูนย์กลางกรมทรัพย์สินทางปัญญา (Single Sign-On: SSO) ปรับปรุงแบบฟอร์มเอกสารและกระบวนการยื่นคำขอทางออนไลน์ การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบการพิสูจน์ตัวตนที่กรมทรัพย์สินทางปัญญากำหนด การตรวจสอบความครบถ้วนตามข้อมูลของคำขอรับสิทธิบัตรและเอกสารประกอบคำขอ รองรับการชำระเงินผ่านระบบการชำระค่าธรรมเนียมทรัพย์สินทางปัญญาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และรองรับการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรผ่านระบบ e-Filing ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘